

**[Ministeren for kulturelle anliggender.]**

komme i konflikt med hinanden. Landskabelige hensyn må i så fald afvejes mod interessen i offentlige anlæg, f. eks. elmastere eller flyvepladser, mod skovdyrknings- og vandindvindingsinteresser eller som her mod forsvarets terrænkrævende interesser.

Spørgsmålet er nu, om der overhovedet er den konflikt, som det ærede medlem mener at se, mellem naturfredningsinteresser og forsvarets udvidelsesplaner i Oksbølområdet. De påtænkte erhvervelser omfatter et større areal, der udfylder området mellem forsvarets nuværende arealer vest for Vrøgum og Ål og klitvæsenets plantager i Kærgård og Vejrs på den ene side, og dernæst på den anden side mindre arealer sydvest for Oksbøl samt endelig et par små afrundingsarealer syd for Kallesmærsk Hede. Arealerne udgøres overvejende af landbrugsjord af ringe bonitet. I det vestlige parti ved Grærup Langsø strækker det sig dog ind i klitområdet vest for søen.

Blandt de forskellige naturfredningsinteresser vil jeg gerne først nævne de videnskabelige, som jo også interesserer det ærede medlem. Efter det hidtil for ministeriet oplyste ser det ikke ud til, at der er særlige naturvidenskabelige interesser i området, bortset naturligvis fra arealerne omkring Grærup, der i øjeblikket delvis omfattes af en fredningssag, hvori overfredningsnævnet er ved at afsige kendelse. Denne kendelse vil efter al sandsynlighed blive en status quo-fredning, og den må selvfølgelig respekteres også af forsvaret. Jeg har også grund til at tro, at andre ønsker om særlig hensyntagen til dele af landskabet vil kunne vinde forståelse, og jeg vil gerne i den forbindelse tilføje, at forsvarets nuværende arealer — først og fremmest dem på Kallesmærsk Hede — har stor naturvidenskabelig betydning. Området har efter aftaler med klitvæsenet og reservatrådet fået en slags reservatstatus, dels jagtmæssigt, men, hvad der er vigtigere, også ved opgivelse af afvanding, således at småsøer og lavninger igen er blevet vandfyldt, og derved er et biologisk miljø blevet genoprettet.

Som andre eksempler på forsvarets alliance med de biologiske fredningsinteresser kan jeg nævne Borris Hede og skydeterrænerne

på Amager, der sammen med Kallesmærsk Hede er meget værdifulde fuglereservater. Der vil ved de planlagte udvidelser blive skabt et faktisk reservatområde på flere tusind hektar, der i nord geografisk næsten vil slutte sig til de fredede områder omkring Nymindestrømmen og fuglereservatet Tipperne og i syd nå ned til Skallingen.

I tilslutning hertil må jeg nævne, at alternativet til de militære erhvervelser — det var det ærede medlem også inde på — er overgangen af en stor del af områderne til sommerhusbebyggelse. Karakteristisk nok synes der for øvrigt at være en stærk udstykningsaktivitet direkte op ad de nuværende øvelsesområder, der altså ikke — hvad man måske kunne få indtryk af efter den omtale, sagen har fået, og også af det ærede medlems spørgsmåls formulering — virker særlig afskrækkende på folk, tværtimod. En meget massiv bebyggelse her ville kunne svække de nuværende områders reservatmæssige karakter.

Dette fører mig over i de rekreative synspunkter. Sommerhusbebyggelse afspærrer gerne for almenheden. De militære øvelseterræner ved Oksbøl er ikke principielt lukkede. Offentligheden har i dag fuld adgang til øvelses- og skydearealerne, når der ikke er foretaget afspærringer. Gennem ballonmaster og afspæringsbomme m. v., ved annoncering og opslag gives der offentligheden besked om afspæringsområder og -tider. Ved forsvarets udvidelser vil almenhedens muligheder blive forøget i stedet for indskrænket, og selvfølgelig vil for øvrigt heller ikke situationen for de nuværende sommerhusbeboere — naturligvis bortset fra dem, hvis ejendomme eksproprieres — blive ændret.

Sammenfattende vil jeg om naturfredningsområdet stilling til forsvarets erhvervelsesplaner sige, at der ved en realisering skabes en fortræffelig mulighed for at tilvejebringe og bevare store, sammenhængende, ubebyggede og udyrkede områder, hvilket såvel forskningsmæssigt som for befolkningens friluftsliv ikke mindst på længere sigt vil kunne være en naturfredningsmæssig fordel.

**Morten Lange:** Det er så yderlig sjældent, at jeg har noget godt at sige om forsvaret, så når man endelig kan finde en